

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Todentamisviranomainen Suomessa

MAASEUTUOIKEUDEN SEURAN SEMINAARI 11.3.2024

Jarkko Huhtaniska, valtiovarainministeriö

KÄSITELTÄVÄT AIHEET

1. Yleistä todentamisviranomaisesta
2. Lakisääteinen tarkastustehtävä
3. EU tulojen ja menojen muodostuminen sekä EU-tuet eri jäsenvaltioissa
4. Todentamisviranomaisen toimintaympäristö
5. Esimerkkejä tarkastuskohteista ja tarkastusmenetelmistä
6. Tarkastusten johtopäätökset ja seuraamukset

YLEISTÄ TODENTAMISVIRANOMAISESTA

- Kaikissa EU-rahastoissa on jäsenvaltiossa toimiva riippumaton tarkastustaho, joka raportoi vuosittain komissiolle
  - Tehtävänä varmistaa EU:n varojen moitteetonta hoitoa
- Lähes kaikki EU-rahastojen riippumattomat tarkastustehtävät organisoitu valtiovarainministeriöön
  - Maataloustukirahaston (MTR) ja maaseuturahaston (MSR) tarkastustehtävät ministeriöön keväällä 2023
- Arviointikohteena rahastojen kaikki EU-tuet. Ei toimivaltuutta kansallisiin tukiin
- Arviointikohteena tukiviranomaiset, ei tuensaajat

LAKISÄÄTEINEN TARKASTUSTEHTÄVÄ

Horisontaaliasetuksen (EU) 2021/2116 12 artiklan mukaisesti todentamisviranomainen vahvistaa lausunnollaan:

1. tilinpäätöksessä oikeat ja riittävät tiedot
2. jäsenvaltion käyttöön ottamat hallintojärjestelmät toimivat moitteettomasti
  - a. maksajavirasto ja hallintoviranomainen
  - b. unionin perusvaatimukset (BUR, Basic Union requirements)
  - c. vuotuista tuloksellisuuskertomusta varten käyttöön otettu raportointijärjestelmä
3. Vuosittaisten tuotos- ja monivuotuisten tulosindikaattoreiden raportointi asianmukainen
4. CAP27n ulkopuoliset menot sääntöjenmukaiset ja lailliset

Lausunnossa on myös ilmoitettava, antaako tarkastelu aihetta epäillä johdon vahvistuslausumassa esitettyjä kannanottoja

YLEISTÄ EU:N MENO- JA TULORAKENTEESTA

EU TULOT

- EU-budjetti rahoitetaan yli 90% jäsenvaltioilta kerättävillä maksuilla:
  - Bruttokansantulo (BKTL) (60%)
  - Tullimaksut (14%)
  - Arvonlisävero (13%)
  - Kierrättämättömän muovipakkausjäte (4%)
- Lisäksi EU-budjettia rahoitetaan sekalaisilla tuloilla (9%): mm. korko- ja sakkotulot, EU:n ulkopuolisten maiden osallistuminen unionin ohjelmiin.
- Jäsenmaksu kuukausittain Suomi → komissio

EU MENOT

- Vuosittainen talousarvio perustuu monivuotiseen rahoituskehykseen. Nykyinen rahoituskehyskausi 2021–2027 yhteensä noin 1.074 miljardia euroa
- Talousarvion menot jäsenvaltioihin kulkevat pääosin talousarvion rahastojen kautta.
- Menoista maatalouspolitiikan (maataloustuki- ja maaseuturahasto) sekä alue- ja rakennepolitiikan menot kattavat yhteensä yli 60 prosenttia.
- Maksuosuus kuukausittain ja ¼-vuosittain komissio → Suomi (MTR ja MSR)

RAHASTOT JA TUKIKOhteet

Suomi

RAHASTO	VILJELIJÄTUET (Yhdennetty järjestelmä)	VUOSIBUDJETTI
Maatalous-tukirahasto	16 eri tukea: perustulotuki, uudelleenjakotulotuki, nuorten viljelijöiden tulotuki, ekojärjestelmä, eläinpalkkiot, tärkkelysperunapalkkio, erikoiskasvipalkkio	523 MEUR (EU 100%)
Maaseutu-rahasto	52 eri tukea: ympäristökorvaus, luonnonhaittakorvaus, luonnonmukaisen tuotannon korvaus, eläinten hyvinvointikorvaus, sekä Ahvenanmaan tuet	532 MEUR (EU 43%, 229 MEUR)
RAHASTO	MUUT KUIN VILJELIJÄTUET (ei-yhdennetty järjestelmä)	VUOSIBUDJETTI
Maatalous-tukirahasto	Markkinatuet: tuottajaorganisaatiot, koulujakelu, menekinedistäminen, interventiovarastot, mehiläistalouden tuki	15 MEUR (EU 100%)
Maaseutu-rahasto	39 eri tukea: maatalouden ja yritysten investoinnit, yleishyödylliset investoinnit, neuvonta-korvaus, hanketuet, LEADER-tuet	219 MEUR (EU 43%, 94 MEUR)

RAHASTOT JA TUKIKOhteet

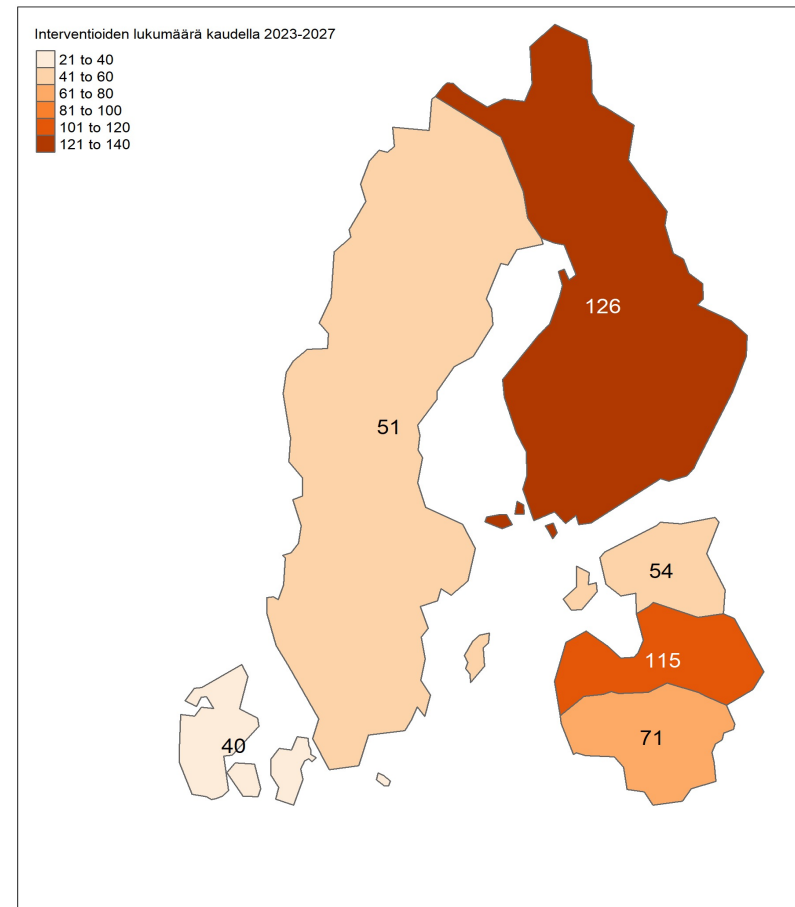
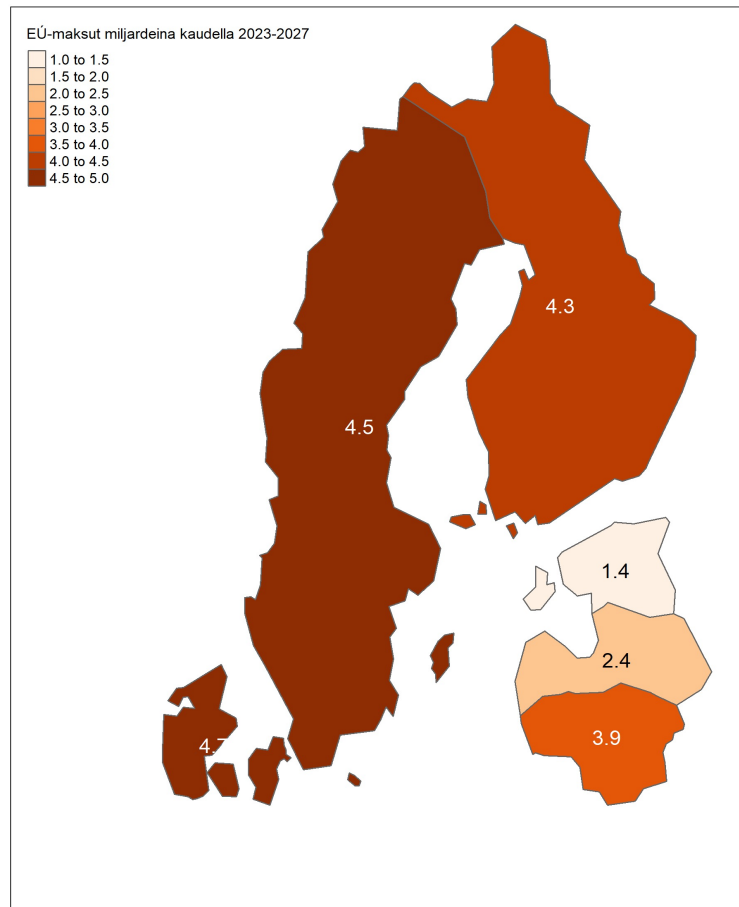
Pohjoismaat ja Baltia

EU-tuet (eur)

- Suomi, Tanska, Ruotsi n. 4,5 mrd
- Ranska (40mrd), Espanja (30mrd), Saksa (30mrd) suurimmat jäsenvaltiot

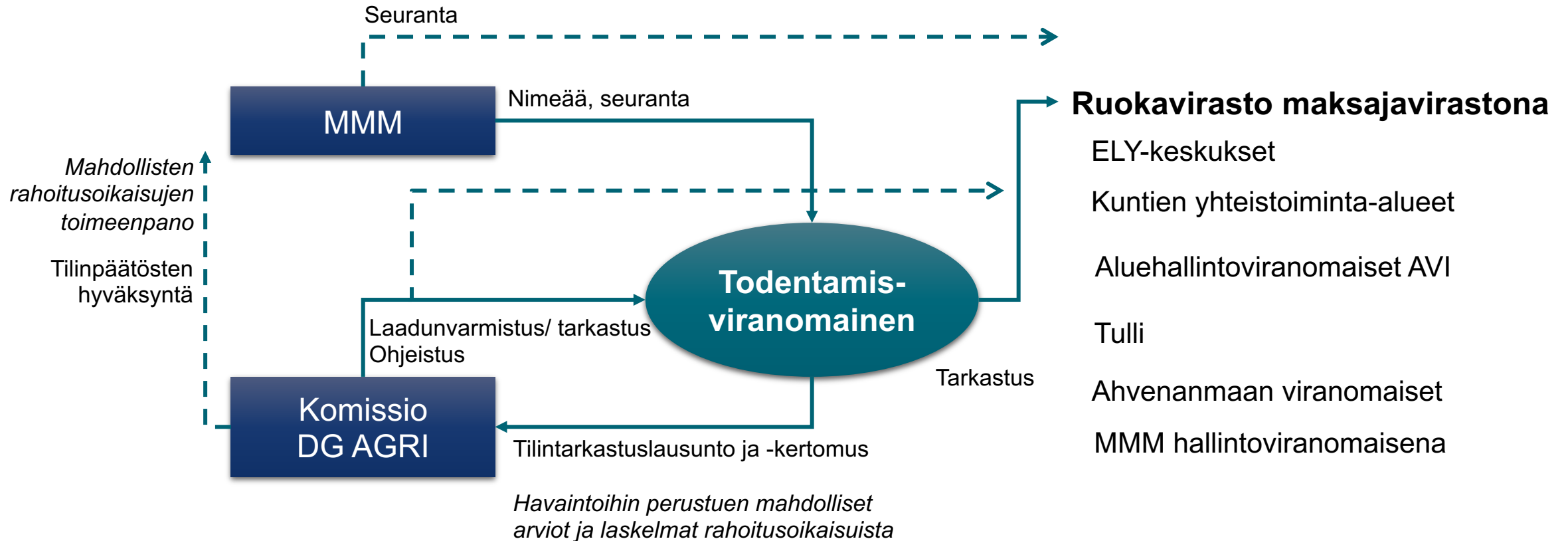
Tukikohteet (kpl)

- Suomen CAP-suunnitelmassa yli 2-kertainen määrä vrt. Ruotsi, ja noin 3-kertainen määrä vrt. Tanska
- Belgialla, Portugalilla, Ranskalla, Italialla tukikohteita yli 150 kpl

TODENTAMISVIRANOMAISEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

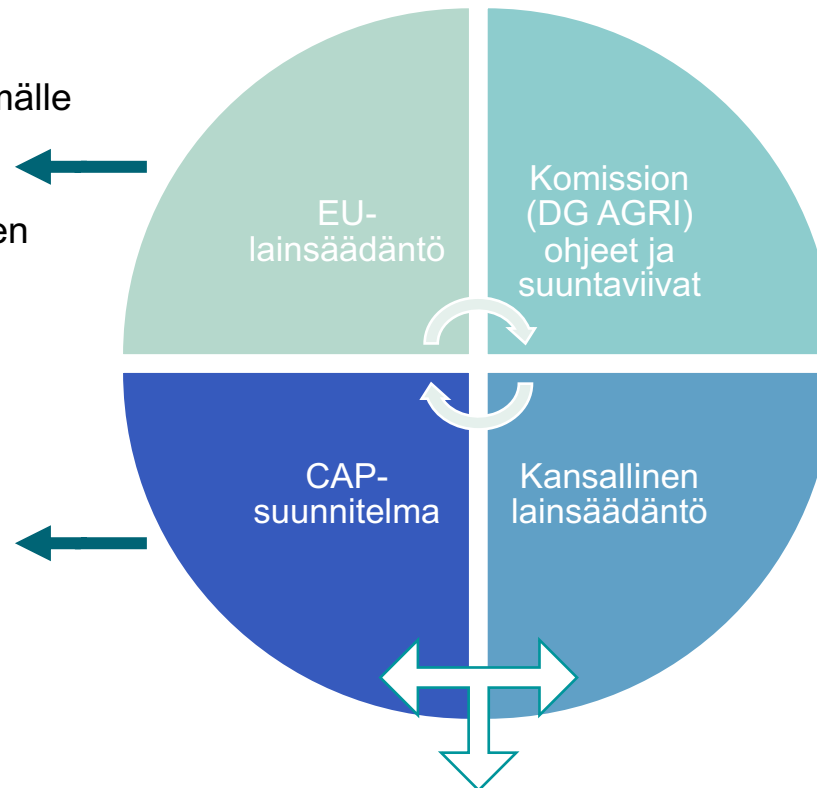
Sidosryhmät

TODENTAMISVIRANOMAISEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Lainsäädännöllinen viitekehys

- Vaatimukset hallinto- ja valvontajärjestelmälle
- Tukikohteet ja -ehdot
- Todentamisviranomaisen toimivaltuus ja tehtävä: vuotuinen tilien ja tuloksellisuuden tarkastaminen ja hyväksyminen sekä sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen

- Interventiostrategia
- Tavoite- ja rahoitussuunnitelmat
- Hallinto- ja koordinoitijärjestelmä

- Todentamisviranomaisen tarkastusmenetelmä ja tarkastusten laajuus
- Rahoitusoikaisujen laskenta

- Tuensaajaa ja tuettavaa toimintaa koskevat ehdot
- Tukiviranomaisten menettely- ja valvontatapa

Määritellään Suomen hallinto- ja valvontajärjestelmä EU:n taloudellisten etujen tehokkaan suojan varmistamiseksi

HALLINTOJÄRJESTELMÄN ARVIOINNIN LÄHTÖKOHTIA

1. Todentamisviranomaisen arvioi maksajaviraston hallintojärjestelmän moitteettomuutta 1. perusjoukoittain 2. tukilajeittain (interventioittain) 3. Unionin perusvaatimuksittain
2. Yhteistä maatalouspolitiikkaa toimeenpannaan lukuisilla interventioilla
  - edellyttää interventiotason hallinto- ja valvontajärjestelmän luomista & sen mahdollistavaa lainsäädäntöä
  - paljon tukiehtoja tuensaajalle ja tuettavaan toimintaan sekä valvottavia ehtoja tukiviranomaiselle
  - Todentamisviranomaiselle paljon todennettavia asioita hallintojärjestelmän toimivuuden varmistamiseksi
3. Maksajaviraston sekä todentamisviranomaisen valvonta- ja tarkastustoimet tulee perustua riskien arviointiin
4. Todennettava asia on yhä enemmän datamuodossa tietojärjestelmässä

MITÄ TARKASTETAAN (esimerkkejä tarkastuskohteista)

UNIONIN PERUSVAATIMUKSET

- Peltolohkorekisteri (paikkatietojärjestelmä)
- Paikkatietoon perustuva hakujärjestelmä
- Pinta-alamonitorointijärjestelmä
- Ehdollisuusjärjestelmä
- Valvonta- ja seuraamusjärjestelmä
  - hallinnollinen valvonta
  - paikan päällä valvonta
  - seuraamukset
- Taloudelliset edut (eturistiriidat, keinotekoiset olosuhteet, kustannusten kohtuullisuus)
- Julkiset hankinnat
- Tukikelpoisuuden varmentaminen
  - tuettava kohde
  - tuensaaja
  - maksut

MITEN TARKASTETAAN (esimerkkejä tarkastusmenetelmistä)

- Haastattelut
- Asiakirjatarkastukset
- Ristiin tarkastukset ja täsmäytykset
- Tuensaajakohtaiset tarkastukset työpöydällä (desk audit)
- Tuensaajakohtaiset tarkastukset paikan päällä
tuensaajan luona (on the spot)
- Massa-aineistoanalyysit
- Tietojärjestelmämäärittysten todentaminen
- Laskentasääntöjen ja muiden IT-kontrollien testaus

TODENTAMISVIRANOMAISEN JOHTOPÄÄTÖSTEN MUODOSTAMINEN

PERUS- VAATIMUS	INTERVENTIO	VALVONTATAPA	VALVONTOJEN TOIMEENPANO	LOPULLINEN ARVIO
JULKISET HANKIN- NAT		Asteikko 1 - 4		
	Investointituki	4	2	2
	Yritystuki	4	3	3
	Hanketuki	3	1	1
	Neuvonta- korvaus	-	-	-
	KOKONAISARVOSANA			Nro 2 (ammatillinen harkinta)

Komissio aloittaa rahoitus-
oikaisusuuntaviivan mukaiset
menettelyt todentamisviranomaisen
esittämien interventiokohtaisten
arvosanojen ja havaintojen
perusteella.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

Jarkko Huhtaniska
Tarkastusneuvos, yksikön päällikkö
p. 040 529 0321
Jarkko.huhtaniska@gov.fi